ČESKÁ REPUBLIKA

# ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Jitky Zavřelové a Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **A. D.,** zastoupený Mgr. Pavlem Čižinským, advokátem se sídlem Havlíčkovo náměstí 189/2, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 9. 2020, čj. OAM-342-24/ZR-2020, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 12. 2020, čj. 3 A 110/2020-45,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 12. 2020, čj. 3 A 110/2020-45, se ruší.

II. Žaloba se odmítá.

III. Věc se postupuje Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců k vyřízení odvolání proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 2. 9. 2020, čj. OAM-342-24/ZR-2020.

IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

## Odůvodnění:

### I. Vymezení případu

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím podle § 77 odst. 1 písm. i) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, žalobci zrušil platnost povolení k trvalému pobytu a podle § 77 odst. 3 zákona o pobytu cizinců mu stanovil lhůtu k vycestování z území 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Současně žalobce poučil, že podle § 168 odst. 3 zákona o pobytu cizinců nabývá rozhodnutí žalovaného právní moci oznámením, a tudíž proti němu nelze podat odvolání. Lze však proti němu podat žalobu ve lhůtě 30 dnů od jeho doručení k příslušnému krajskému soudu.

[2] Žalobce následně podal žalobu v souladu s poučením, kterého se mu v rozhodnutí žalovaného dostalo. V ní namítal, že žalovaný pochybil, neboť žalobci neustanovil opatrovníka podle § 32 odst. 2 písm. d) správního řádu. Poukázal též na pochybení při doručování oznámení o zahájení řízení, jež mělo být žalobci správně doručeno veřejnou vyhláškou. Namítal, že žalovaný neposoudil přiměřenost svého rozhodnutí.

[3] Městský soud shora označeným rozsudkem žalobu zamítl, neboť žalovaný neměl povinnost žalobci ustanovit opatrovníka a splněny nebyly ani podmínky pro doručování veřejnou vyhláškou, protože žalobce nebyl nekontaktní. Neshledal ani nepřiměřený zásah rozhodnutí žalovaného do soukromého a rodinného života žalobce.

## II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost. Předně namítá, že napadený rozsudek se vůbec nezabýval otázkou splnění podmínek řízení, tj. zda proti žalobou napadenému rozhodnutí žalovaného bylo nebo nebylo přípustné odvolání. Odkázal na již ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle níž je i proti rozhodnutím dle § 168 odst. 3 zákona o pobytu cizinců odvolání přípustné a žalobu podanou na základě chybného poučení žalovaného proti rozhodnutí žalovaného je třeba odmítnout a věc postoupit odvolacímu orgánu, tedy Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců. Dále namítal nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, neboť městský soud nedostatečně odůvodnil svůj závěr, že oznámení o zahájení řízení bylo žalobci řádně doručeno fikcí, ani závěr, že žalobce neprokázal svá tvrzení o zásahu do soukromého a rodinného života.

[5] Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc městskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost. Zopakoval, že zákonné podmínky pro doručení oznámení o zahájení správního řízení stěžovateli fikcí dle § 24 odst. 1 správního řádu byly splněny. Uvedl, že stěžovatel sám nepřiměřenost zásahu do svého soukromého a rodinného života ve správním řízení dostatečně nekonkretizoval a žalovaný tak neměl povinnost podrobně zjišťovat a prokazovat všechny aspekty rodinného a soukromého života stěžovatele. Otázku nepřípustnosti žaloby nechal žalovaný bez vyjádření. Žalovaný rovněž sdělil, že žalobce 30. 11. 2020 podal rovněž odvolání proti rozhodnutí žalovaného, přičemž Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců je svým rozhodnutím z 16. 2. 2021, čj. MV-42532-4/SO-2021, zamítla jako nepřípustné.

## III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud v první řadě přezkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že rozsudek městského soudu je třeba zrušit pro zmatečnost řízení před soudem spočívající v tom, že k projednání věci chyběly podmínky řízení [vada rozsudku podle § 103 písm. c) s. ř. s., ke které zdejší soud přihlíží z úřední povinnosti podle § 109 odst. 4 s. ř. s.]. Žaloba totiž byla podle § 68 písm. a) s. ř. s. nepřípustná, jelikož žalobce nevyčerpal řádné opravné prostředky ve správním řízení. Otázka přípustnosti žaloby spadá do širšího okruhu podmínek řízení ve správním soudnictví, které je soud povinen zkoumat z úřední povinnosti. Až po ověření předpokladu přípustnosti žaloby se může soud věcí zabývat po

obsahové stránce (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu z 30. 4. 2019, čj. 9 Ads 303/2018-32).

[8] Podle § 68 písm. a) s. ř. s. je žaloba nepřípustná také tehdy, *nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného*.

[9] Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. *nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže je podle tohoto zákona nepřípustný*.

[10] Podle § 46 odst. 5 s. ř. s. platí, že *podal-li navrhovatel návrh proto, že se řídil nesprávným poučením správního orgánu o tom, že proti jeho rozhodnutí není přípustný opravný prostředek, soud z tohoto důvodu tento návrh odmítne a věc postoupí k vyřízení opravného prostředku správnímu orgánu k tomu příslušnému. Byl-li návrh podán včas u soudu, platí, že opravný prostředek byl podán včas.*

[11] Stěžovatel se řídil poučením uvedeným v rozhodnutí žalovaného o nepřípustnosti odvolání a podal proti němu žalobu, kterou městský soud věcně projednal a rozhodl o ní shora označeným rozsudkem.

[12] Poučení v rozhodnutí žalovaného však bylo nesprávné, a to z následujících důvodů. Podle § 168 odst. 3 zákona o pobytu cizinců sice nabývá rozhodnutí žalovaného právní moci oznámením. To však neznamená, že by proti němu nebylo možné podat odvolání. Pravidlo obsažené v § 168 odst. 3 zákona o pobytu cizinců ve znění účinném od 31. 7. 2019 totiž o přípustnosti odvolání ničeho nestanoví. Stanoví jen výjimku z obecného pravidla obsaženého v § 73 odst. 1 správního řádu, podle kterého je v právní moci rozhodnutí, jež bylo oznámeno a proti němuž nelze podat odvolání. Tato úprava ale nepředstavuje žádnou výjimku z jiných obecných pravidel obsažených v § 81 odst. 1 správního řádu (účastník může proti rozhodnutí podat odvolání, pokud zákon nestanoví jinak), § 152 správního řádu (proti rozhodnutí ústředního správního úřadu lze podat rozklad, pro nějž zpravidla platí ustanovení správního řádu o odvolání) a v § 170b odst. 1 zákona o pobytu cizinců (proti rozhodnutí ministerstva lze podat odvolání ke komisi – obecně podle správního řádu by byl možný rozklad k ministru vnitra). Sám zákon o pobytu cizinců u řady rozhodnutí právo podat odvolání vylučuje (§ 87z odst. 3, § 88aa odst. 3, § 117f odst. 3, § 123 odst. 5, § 124 odst. 2 a 3 atp.), zpravidla formulací „*odvolání proti tomuto rozhodnutí není přípustné.*“

[13] Nejvyšší správní soud v rozsudku z 20. 8. 2020, čj. 6 Azs 192/2020-21, č. 4078/2020 Sb. NSS, tedy dovodil, že zákonodárce zakotvil v § 168 odst. 3 zákona o pobytu cizinců zvláštní úpravu, podle které rozhodnutí stěžovatele nabývá právní moci oznámením účastníkovi, přičemž právní moc nemá žádný vliv na právo podat proti tomuto rozhodnutí odvolání, protože tato zvláštní úprava představuje výjimku z tzv. formálního aspektu právní moci, podle kterého pravomocná rozhodnutí nelze měnit na základě řádných opravných prostředků. Tento závěr vyslovil Nejvyšší správní soud také v rozsudcích z 2. 9. 2020, čj. 6 Azs 140/2020-27, z 3. 9. 2020, čj. 2 Azs 206/2020-15, z 16. 9. 2020, čj. 1 Azs 211/2020-33 nebo z 25. 9. 2020, čj. 8 Azs 84/2020-43.

## IV. Závěr a náklady řízení

[14] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu zrušil, neboť městský soud měl žalobu odmítnout podle § 46 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a § 68 písm. a) s. ř. s. Protože tak neučinil, zatížil svůj rozsudek vadou zmatečnosti podle § 103 písm. c) s. ř. s. Podle § 110 odst. 1 věty první za středníkem s. ř. s., jestliže již v řízení před krajským (městským) soudem byly důvody pro odmítnutí návrhu (postoupení věci), rozhodne o tom současně se zrušením rozsudku krajského (městského) soudu Nejvyšší správní soud. Proto Nejvyšší správní soud současně se zrušením napadeného rozsudku žalobu sám dle § 46 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítl a věc postoupil k vyřízení odvolání příslušnému odvolacímu správnímu orgánu, kterým je Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců (viz shodně rozsudky Nejvyššího správního soudu z 26. 11. 2020, čj. 7 Azs 246/2020-26, či z 16. 12. 2020, čj. 8 Azs 208/2020-28 a další). Žalobce totiž podal žalobu v důsledku nesprávného poučení o nepřípustnosti řádného opravného prostředku proti napadenému rozhodnutí.

[15] Nejvyšší správní soud v dané věci zaznamenal informaci žalovaného, že stěžovatel, po podání žaloby k městskému soudu, podal proti rozhodnutí žalovaného z procesní opatrnosti 30. 11. 2020 rovněž odvolání. Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců (dále „Komise“) odvolání rozhodnutím z 16. 2. 2021, čj. MV-42532-4/SO-2021, podle § 92 odst. 1 správního řádu zamítla jako nepřípustné, protože proti rozhodnutí žalovaného nelze podle § 168 odst. 3 zákona o pobytu cizinců odvolání podat. Vydání tohoto rozhodnutí nicméně nemůže mít vliv na postup Nejvyššího správního soudu v nyní projednávané věci, tedy na odmítnutí žaloby a postoupení věci Komisi k vyřízení odvolání proti rozhodnutí (výrok II. a III.).

[16] Protože Nejvyšší správní soud rozhodl současně se zrušením rozsudku městského soudu i o odmítnutí žaloby, rozhodl rovněž o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí (§ 110 odst. 3, věta druhá s. ř. s.). Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta. Do těchto nákladů řízení patří jak náklady vzniklé v řízení před městským soudem, tak i náklady, které vznikly v řízení o kasační stížnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, čj. 1 As 61/2008-98). Z tohoto důvodu nemají účastníci právo na náhradu nákladů řízení ani před městským soudem, ani před Nejvyšším správním soudem.

**Poučení:** Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 7. dubna 2021

Petr Mikeš
předseda senátu